

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р София Василева

**Университет по библиотекознание и информационни технологии,
катедра „Култура, историческо наследство и туризъм“**

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен «доктор», в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Информационно-търсещи системи)

Тема на дисертационния труд: «Иновативни решения за музейните процеси чрез облачни технологии»

**Автор на дисертационния труд: Иван Петров Христов,
докторант в СУ «Св. Кл. Охридски», Философски факултет, катедра
«Библиотекознание, научна информация и културна политика»**

Научен ръководител: проф. д.изк. Симеон Недков

1. Данни за докторанта. Иван Христов е придобил магистърска степен в СУ „Св. Кл. Охридски“, със специалност „Библиотечно-информационни науки и културна политика“ през 2014 г. и бакалавърска степен в специалност „Информационно брокерство“ в Университет по библиотекознание и информационни технологии през 2012 г.. Има добри познания и опит при работа с приложен софтуер. Средното си образование завършва в Национална професионална гимназия по прецизна техника и оптика „М. В. Ломоносов“, специалност: Оптика, оптико-механични и оптико-електронни уреди /2002-2007 г./.

Данни за докторантурата. Иван Христов е бил задочен докторант към Философски факултет на СУ „Св. Климент Охридски“, катедра „Библиотекознание, научна информация и културна политика“, по професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки

(Информационно-търсещи системи), в периода февруари 2015 г. - до февруари 2019 г. Работи под научното ръководство на проф. д.изк. Симеон Недков. При реализацията на дисертационния труд не са допуснати каквито и да било нарушения на Закона за развитие на академичния състав в Република България /ЗРАСРБ/, Правилника за неговото прилагане и Правилника на СУ за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности.

2. Данни за дисертацията. Настоящият дисертационен труд на тема: «Иновативни решения за музейните процеси чрез облачни технологии» е посветен на актуален и значим научен проблем, свързан с приложението на информационните и интернет технологии в музейните институции, което от своя страна разкрива нови възможности и начини за съхранение, опазване, показване и разпространение на информация на културно-историческото наследство. Темата на дисертационния труд е интердисциплинарна, до момента липсва самостоятелно научно изследване за създаване на модел за приложение на компютърни услуги в облак в музейните дейности и неговото практическо внедряване в конкретна музейна институция, като се отчитат и анализират предизвикателствата, предимствата и недостатъците, както и потребностите на потребителите и ползвателите. Темата на дисертационния труд отговаря на съдържанието на дисертацията.

Дисертационният труд е с обем от 196 стр. и е структуриран в увод, три глави, заключение, използвана литература, четири приложения, списък на съкращенията и терминологичен речник. Библиографията включва 121 заглавия, от които 18 на български език и 103 на английски език. Дисертацията съдържа 20 фигури, 7 таблици и 1 диаграма. Приложенията съдържат извадки от проведените емпирични изследвания (бланки с въпроси за проведени интервюта, отговори на въпросите, анкетни проучвания). Във всяка глава са формулирани изводи, открити са проблемни въпроси, дискутират се възможните решения. В синтезиран вид изводите и проблемните теми, на които трябва да се търсят решения са представени и в заключението на дисертационния труд.

Съдържанието на дисертационния труд, неговата структура и обем съответства на изискванията на чл. 6, ал. 3 на ЗРАСРБ, на чл. 27, ал. 2 на Правилника за неговото прилагане и Правилника на СУ за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности.

Съдържание и структура на дисертационния труд. Дисертацията има за цел да детайлизира и проучи възможностите за приложение на модел на компютърните услуги в облак в Националния политехнически музей (НПТМ) в гр. София. Защитена е заявената работна хипотеза, че основните музейни функции на НПТМ биха се усъвършенствали и оптимизирали в много голяма степен, ако бъдат активно насочени към потребностите на ползвателите и в тях се използват възможностите за приложение на компютърните услуги в облак. Ясно са формулирани обектът, предметът и задачите на изследването. Предпочетеният за структурата на изследването подход е отгоре- надолу (top down), както сам авторът го определя в автореферата и текста на дисертацията. **Първата глава** е въвеждаща в тематиката на дисертацията. Дефинирани са основните понятия – обект и предмет на изследването; разгледана е необходимостта от създаването на компютърните услуги в облак; историята и развитието на този процес; приложенията на компютърните услуги в облак в различните сфери на съвременния живот и техните предимства и недостатъци. **Втората глава** анализира приложението на компютърните услуги в облак в различните видове музеи и предизвикателствата на приложението на компютърните услуги в облак в музеите. Посочени са примери за различни музеи по света, които чрез различни приложения използват компютърни услуги в облак. Сериозно внимание в тази глава е обърнато на това за кои музейни дейности могат да бъдат приложими компютърните услуги в облак. Според мен с приносен характер е **третата глава** на изследването, в която детайлно са разгледани стъпките от процеса на вземане на решения за приложението на компютърните услуги в облак в НПТМ, като са описани някои от причините и методите, които го оформят. В първата част на тази глава е развит технологичен модел за внедряване и използване на компютърните услуги в облак, съобразен със спецификата и нуждите на НПТМ. Втората част на тази глава разглежда системата и степента на дигитализация на фондовете на НПТМ.

Методологията на изследването включва: анализ (литературен обзор на въпроса, предишни проучвания по темата), изследването се фокусира и върху анализ на данни от първични източници (срещи-интервюта с музейни специалисти от НПТМ). За нуждите на изследването са ползвани и количествени и аналитични методи за сравнение на добри практики. Приложени са системният подход и сравнителният метод. На базата на получените резултати, за да потвърди/отхвърли своята основна теза, дисертационния труд прави оценка на резултатите от изследването, чрез възможностите за съхраняване на повече информация във виртуално пространство на НПТМ, като в същото време се стреми и да даде отговор на някои основни въпроси, свързани с финансирането и оптимизацията на разходите за ползване на приложения, свързани с информационни технологии и за дигитализиране на музейните колекции, при ползване на модел на компютърни услуги в облак.

3. Научен апарат. Прави впечатление синтезираният значителен обем от литературни източници, които в преобладаващата си част са на английски език. Цитирани са 121 източника, от които 103 на английски език и 18 на български език. Цитирането на източниците и библиографията отговарят на съответните изисквания и стандарти.

4. Автореферат и публикации по дисертацията. Авторефератът е в обем от 30 страници и обективно отразява съдържанието на дисертационния труд, целта и задачите на изследването и постигнатите резултати. Иван Христов е представил 4 публикации по темата на дисертацията, които въвеждат в научно обръщение част от извършените изследвания и постигнатите резултати от разработването на дисертационния труд.

5. Научните и научно-приложни приноси на дисертационния труд са свързани с неговия теоретичен и практико-приложен аспект. В автореферата авторът е извел два научно-теоретични и два практико-приложни приноса, които приемам и считам, че са доказани в изложението:

Научно-теоретични приноси

1. Разработен е теоретичен модел за компютърни услуги в облак, приложим в музейните институции в България.

2. Систематизирани са основни понятия, свързани с облачните технологии. Предложен е терминологичен речник с прецизирани дефиниции на понятията.

Практико-приложни приноси

1. Изведени са ключови индикатори и компоненти за избор на подходящи услуги в облак за целите на музеите. Същото може да послужи при избор на доставчик на услуги в облак за музейните обекти и музейните дейности съобразно тяхната специфика.

2. Систематизирани са фактори за технологично модернизиране на музеи чрез услуги в облак, включително дигитализация на музейните фондове в подходящ за облачна инфраструктура вид, тяхното представяне и споделяне, съхранение на големи обеми цифрово съдържание.

Считам, че приносите са лично дело на кандидата и могат да бъдат значими, за практиката в тази област, както за разширяване на теоретичните знания.

6. Препоръки. Препоръката ми към докторанта е да продължи работата си по тази проблематика и след защитата на дисертационния труд. Постигнатите резултати да бъдат направени достояние на научната общност, на отговорните институции и работещите в сферата на музейното дело и културния туризъм.

7. Заключение. Настоящият дисертационен труд има не само научна, но и обществена стойност, тъй като представя ползите от новите технологии за музейните институции в контекста на компютърните услуги в облак, като заедно с това предлага модел на този тип услуги, който е подходящ за целите на НПТМ. Разработката има силно изразена практическа приложимост. Постигнатите резултати, откритите проблеми и предизвикателства, направените изводи и обобщения могат да намерят приложимост в образованието в областта на културното наследство, да намерят приложимост при разработване на програми за информираност и обучение за повишаване на капацитета на музейните институции, работещите в сферата на музейното дело, и на специалистите и експертите в областта на културното наследство и културния туризъм.

Като имам предвид актуалността и значимостта на разработената в дисертационния труд проблематика, постигнатите научни резултати и приноси, убедено давам своята *положителна оценка* и предлагам на научното жури да

присъди образователната и научна степен „доктор” на Иван Петров Христов, в професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Информационно-търсещи системи).

30 август 2019 г.

проф. д-р София Василева